

4. ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ/ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΤΑΞΕΩΝ, ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΠΩΣ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΜΕΧΡΙ ΤΩΡΑ ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ, ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ – ΓΝΩΣΤΙΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ (ποια είναι τα τελικά προσδοκώμενα αποτελέσματα ανάπτυξης, σε όλους τους τομείς στο τέλος κάθε τάξης, σε συντομία)

Στη δημοτική εκπαίδευση, ο γενικός σκοπός και κατ' επέκταση οι στόχοι του γλωσσικού μαθήματος οργανώνονται με τρόπο που γενικές και ειδικές επιδιώξεις εξελίσσονται και εμφανίζονται σπειροειδώς, εντός και μεταξύ τάξεων. Οι επιδιώξεις αυτές αφορούν στην κατανόηση και στην παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου, όπως αυτός πραγματώνεται σε κείμενα διαφορετικού περιεχομένου, μορφής και λειτουργίας (περιλαμβανομένων και των λογοτεχνικών). Ως εκ τούτου, δίνεται ταυτόχρονα έμφαση στο πώς ο λόγος τοποθετείται σε πλαίσιο (θεματικό, άμεσα επικοινωνιακό, ευρύτερο κοινωνιοπολιτισμικό), οργανώνεται σε επίπεδο κειμένου, πρότασης, λέξης και μπορεί να τύχει κριτικής διερεύνησης και αξιολόγησης για το περιεχόμενο και τη μορφή του.

Οι παράμετροι αυτές αποτελούν βασικούς άξονες οργάνωσης του περιεχομένου του γλωσσικού μαθήματος, το οποίο και αναλύεται σε γενικές επιδιώξεις, ως εξής:

Οι μαθητές/μαθήτριες μαθαίνουν:

- να αποκωδικοποιούν, να κατανοούν, να γράφουν και να παράγουν πλαισιωμένο λόγο (κείμενα), που αναπαριστά συγκεκριμένες πραγματικότητες
- να αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τα γλωσσικά στοιχεία και τις γλωσσικές δομές (σε επίπεδο φωνολογικών, μορφοσυντακτικών και λεξιλογικών στοιχείων και κειμενικών συμβάσεων), όπως και μη γλωσσικά στοιχεία (π.χ., εικόνες, χρώμα και μέγεθος γραμμάτων), τα οποία είναι εξίσου σημαντικά για το πώς δομείται το νόημα ενός κειμένου
- να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν γραμματικούς κανόνες και χαρακτηριστικά (συμβάσεις) διάφορων κειμένων, σε συνάρτηση με τις δικές τους γνώσεις και εμπειρίες και το περιβάλλον όπου αυτά αναπτύσσονται
- να αναγνωρίζουν τη λειτουργική χρήση των κειμένων που διαβάζουν ή και παράγουν (εντός και εκτός του σχολικού πλαισίου), η οποία και διασυνδέεται άμεσα με το ύφος και τα νοήματά τους
- να αναλύουν και να αναθεωρούν κείμενα, με βάση το τι επιδιώκουν σκόπιμα να προβάλουν
- να αναγνωρίζουν πώς μέσα από κείμενα, δικά τους και άλλων συγγραφέων, παρουσιάζονται συγκεκριμένες αντιλήψεις για τον κόσμο και να διερευνούν, πέρα από αυτά, με ποιων τις εμπειρίες σχετίζονται, ποιους μπορεί να εξυπηρετούν και ποιους να αποκλείουν
- να γράφουν και να διαβάζουν κείμενα, λαμβάνοντας υπόψη το πώς τοποθετούνται σε πλαίσιο που αφορά στο τι συμβαίνει, ανάμεσα σε ποιους και πώς αυτό διασυνδέεται με την ίδια την κοινωνία.

Οι ειδικές επιδιώξεις του γλωσσικού μαθήματος εστιάζουν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που αφορούν στον προφορικό και γραπτό λόγο. Συγκεκριμένα, σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου (σε διαφορετικό βαθμό και με διαφορετικά/διαφοροποιημένα μέσα) επιδιώκεται η ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου σε συνθήκες ενεργούς μάθησης, που έχουν νόημα για τα παιδιά. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων κατανόησης υποστηρίζει την ανάπτυξη δεξιοτήτων παραγωγής λόγου, και αντίστροφα, κατά τρόπο αλληλεπιδραστικό και με απώτερο στόχο την καλλιέργεια ευρύτερης γλωσσικής επίγνωσης.

Σε ό,τι αφορά στην κατανόηση του γραπτού λόγου, οι μαθητές/μαθήτριες επεξεργάζονται νοηματικά ποικίλα κείμενα (με κλιμακούμενες επιδιώξεις και προσδοκίες ανά τάξη): επισημαίνουν πληροφορίες, αντιλαμβάνονται γενικά και συνθέτουν τα νοήματά τους, τα ερμηνεύουν σε σχέση με

τις εμπειρίες τους και άλλα κείμενα, τα τοποθετούν σε πλαίσιο/α, τα διερευνούν κριτικά με βάση δικά τους ή άλλα δοσμένα κριτήρια.

Σε ό,τι αφορά στην παραγωγή γραπτού λόγου, οι μαθητές/μαθήτριες λειτουργούν ως συγγραφείς και παραγωγοί (γραπτών και προφορικών) κειμένων που μπορεί να είναι σε έντυπη ή και ψηφιακή μορφή και να περιλαμβάνουν γλωσσικά ή και μη γλωσσικά στοιχεία. Ως εκ τούτου, οι μαθητές/μαθήτριες ασκούνται σε φυσικά πλαίσια επικοινωνίας, με στόχο την ενασχόλησή τους με ποικίλα κείμενα, με διαφορετικούς σκοπούς και αποδέκτες, την εκμάθηση στοιχείων της γραμματικής (περιλαμβανομένης και της ορθογραφίας), με έμφαση στο πώς χρησιμοποιείται και λειτουργεί σε συγκεκριμένα κείμενα και πλαίσια, την επεξεργασία του παραγόμενου κειμένου μέχρι την τελική αναδιαμόρφωσή του, ώστε να καταστεί αποτελεσματικό (στη βάση κριτηρίων που σχετίζονται με τον σκοπό που έχει παραχθεί και τον αποδέκτη του).